

АНОТАЦІЯ

Коблик Б. О. Особливості формування камерно-ансамблевої «Я-концепції» на прикладі виконання сучасних сонат для скрипки та фортепіано. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття наукового ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (галузь знань 02 «Культура і мистецтво»). – Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, Міністерство культури та інформаційної політики України, Львів, 2024.

Зміст анотації. Професійна свідомість кожного музиканта є результатом багаторічного розвитку і творчої праці. Внаслідок такої діяльності музикант формує власний виконавський стиль з характерними йому особливостями. Музичне виконавство у своїй сутності є соціальним та комунікаційним видом мистецтва. Коли мова йде про ансамблеве виконавство – навіть професійний музикант стикається з новими векторами даної діяльності. Одним з найвагоміших ансамблевих напрямків виконавської діяльності є роль комунікації між учасниками-камералістами.

Ряд дослідників в галузі музичного виконавства (О. Андрейко, О. Йоркіна, Г. Падалка та ін.) наголошують на вагомості аналізу психологічних портретів молодих митців та виявлення таким чином естетичних ідеалів, пізнавальних орієнтирів і можливостей, інтенсивностей емоційних реакцій, характеру комунікативних стосунків та творчодіяльнісних аспектів виконавського самостановлення, що відіграє ключову роль у формуванні команди ансамблів. Професійне ансамблеве виконавство вимагає від учасників ансамблю налагодженої комунікації, взаєморозуміння та інтуїтивного відчуття партнера у виконавському процесі. Такі компоненти виконавства розвиваються та удосконалюються через довготривалу співпрацю та регулярну комунікацію ансамблів.

Ансамбль повинен стати не тільки добре зіграним виконавським колективом, але й командою музикантів, яких об'єднує спільна мета, взаєморозуміння та взаємоповага. Для цього доцільним є вивчення питання психологічної сумісності міжособистісної взаємодії ансамблів. Це розкриває ще одну особливість камерного ансамблю – комунікативну – породжену об'єктивними потребами спільного музикування на основі обміну інформацією, вироблення єдиної стратегії взаємодії, сприйняття й розуміння. Це твердження підкреслює важливість саме психологічного аспекту сумісності та комунікативності ансамблів, а також підносить комунікацію в ансамблі до рівня емоційного симбіозу, підкреслюючи важливість сценічної ансамблевої адаптивності, активної емпатії та взаємної синхронності, що є ключовими елементами «Я-концепції». З огляду малодослідженості даної проблематики в галузі музично-виконавського мистецтва обирається тема дослідження, що пов'язується з аналізом особливостей формування камерно-ансамблевої «Я-концепції» в царині виконання сучасних сонат для скрипки та фортепіано, що в свою чергу обумовлює **актуальність** цієї роботи.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. У вступі визначено мету роботи, обґрунтовано актуальність наукового дослідження, його теоретичну базу та застосовану методологію, визначено практичне значення роботи.

Перший розділ розкриває передумови формування камерно-ансамблевої «Я-концепції» та ключові складові камерно-ансамблевої «Я-концепції» у психологічному та музично-виконавському вимірах.

У другому розділі досліджується практичний ракурс формування камерно-ансамблевої «Я-концепції» у процесі роботи над музичним твором крізь призму становлення камерно-ансамблевої «Я-концепції» у процесі роботи над сучасними сонатами для скрипки та фортепіано Ігнація Яна Падеревського, Бориса Лятошинського, Віктора Косенка, Кшиштофа Пендерецького, Валентина Бібіка, Валентина Сільвестрова та Фазіла Сея.

Інноваційним у розділі є здійснення аналізу домінантності та паритетності виконавських особистостей як виявлення «Я-концепційності» у камерно-ансамблевому просторі.

Висновки містять результати проведеного дослідження та опис їх значимості з точки зору перспективи актуалізації вагомості комунікативної взаємодії ансамблів, з метою покращення формування «Я-концепції» ансамблів та потенційного інтегрування особистостей ансамблів в єдине виконавське «Я».

Метою дослідження є виявлення та обґрунтування камерно-ансамблевих складових структури «Я-концепції», що впливає на формування цілісної камерно-ансамблевої виконавської особистості в процесі роботи над сучасними сонатами для скрипки та фортепіано.

Наукова новизна. Вперше в контексті музично-виконавської, зокрема камерно-ансамблевої діяльності, досліджено та викладено концепцію інтеграції, поєднання якостей особистостей учасників камерного ансамблю; з'ясовано професійні складові камерно-ансамблевої «Я-концепції» як цілісно-структурної системи; проаналізовано вплив камерно-ансамблевої «Я-концепції» на процес роботи над виконанням сучасних сонат для скрипки та фортепіано; застосовано метод тестування для визначення типології особистостей у музично-виконавському процесі.

Практичне значення роботи полягає у тому, що матеріали дослідження можуть використовуватись у лекціях класу камерного ансамблю, а також «Музичної психології», «Музичної інтерпретації», «Філософії мистецтва» для студентів та аспірантів мистецьких закладів вищої освіти.

Ключові слова: камерно-ансамблева «Я-концепція», комунікативна культура, виконавсько-лідерська складова, інтегрована виконавська особистість.

SUMMARY

Koblyk B. O. Peculiarities of the formation of the chamber-ensemble «I-concept» on the example of the performance of modern sonatas for violin and piano. – Qualifying scientific research on manuscript rights.

Qualifying research paper for obtaining the degree of Doctor of Arts in specialty 025 «Musical Art» (field of knowledge 02 «Culture and art») Mykola Lysenko Lviv National Music Academy. Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine. Lviv, 2024.

Abstract content. The professional consciousness of every musician is the result of many years of development and creative work. As a result of such activities, the musician forms his own performance style with his characteristic features. Musical performance in its essence is a social and communicative form of art. When it comes to ensemble performance, even a professional musician faces new vectors of this activity. One of the most important ensemble areas of performing activity is the role of communication between the chamber music participants.

A number of researchers in the field of musical performance (O. Andreyko, O. Yorkina, G. Padalka, ect.) emphasize the importance of analyzing psychological portraits of young artists and thus identifying aesthetic ideals, cognitive orientations and opportunities, intensities of emotional reactions, the nature of communicative relations and creative operational aspects of executive self-development, which plays a key role in the formation of a team of ensemble players. Professional ensemble performance requires ensemble members to have established communication, mutual understanding and an intuitive sense of a partner in the performance process. Such performance components are developed and improved through long-term cooperation and regular communication of ensemble members.

The ensemble should become not only a well-played performance team, but also a team of musicians united by a common goal, mutual understanding and mutual respect. For this purpose, it is expedient to study the issue of psychological

compatibility of interpersonal interaction of ensemble players. This reveals another feature of the chamber ensemble - communicative - born of the objective needs of joint music-making based on information exchange, development of a single strategy of interaction, perception and understanding. This statement emphasizes the importance of the psychological aspect of compatibility and communicativeness of ensemble members, and also raises communication in the ensemble to the level of emotional symbiosis, emphasizing the importance of stage ensemble adaptability, active empathy and mutual synchronicity, which are key elements of the «I-concept». In view of the lack of research on this issue in the field of music and performing arts, the research topic is chosen, which is related to the analysis of the peculiarities of the formation of the chamber-ensemble "I-concept" in the field of performance of modern sonatas for violin and piano, which in turn determines the **relevance** of this research.

This research comprises an introduction, two chapters, conclusions and a bibliography. The purpose of the research is determined in the introduction, the relevance of the scientific research, its theoretical basis and applied methodology are substantiated, and the practical significance of the research is determined.

The first chapter reveals the prerequisites for the formation of the chamber-ensemble «I-concept» and the key components of the chamber-ensemble «I-concept» in psychological and musical-performance dimensions.

The second chapter examines the practical perspective of the formation of the chamber-ensemble «I-concept» in the process of working on a piece of music through the prism of the formation of the chamber-ensemble «I-concept» in the process of working on modern sonatas for violin and piano by Ignatius Jan Paderewski, Borys Lyatoshynskyi, Viktor Kosenko, Krzysztof Penderecki, Valentyn Bibik, Valentin Silvestrov and Fazil Say. The innovative in the chapter is the analysis of the dominance and parity of performing personalities as the detection of «I-conceptuality» in the chamber-ensemble space.

The conclusions contain the results of the conducted research and a description of their significance from the point of view of the perspective of actualizing the importance of the communicative interaction of ensemble members, with the aim of improving the formation of the «I-concept» of ensembles and the potential integration of the personalities of ensemble members into a single executive «I».

The research's purpose is to identify and justify the chamber-ensemble components of the «I-concept» structure, which affects the formation of a complete chamber-ensemble performing personality in the process of working on modern sonatas for violin and piano.

Scientific innovation. For the first time in the context of musical performance, in particular chamber ensemble activity, the concept of integration, the combination of personality qualities of chamber ensemble members, was researched and explained; the professional components of the chamber-ensemble «I-concept» as a holistic structural system were clarified; the impact of the chamber-ensemble «I-concept» on the process of working on the performance of modern sonatas for violin and piano is analyzed; the testing method is used to determine the typology of personalities in the musical performance process.

The practical significance of the research is that the research materials can be used in the lectures of the chamber ensemble class, as well as «Musical Psychology», «Musical Interpretation», «Philosophy of Art» for students and postgraduates of art institutions of higher education.

Keywords: chamber ensemble «I-concept», communicative culture, performance-leadership component, integrated performing personality.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Комуникативний компонент камерно-інструментального музичного виконавства в психологічному аспекті. Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка. Вип. 50, 2023. С. 22-27.
2. Камерно-ансамблева культура як феномен музично-виконавської діяльності. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». № 37, 2024. С. 522-526.
3. Методична розробка спецкурсу «Методичні рекомендації роботи над сонатою №1 В. Бібіка для скрипки та фортепіано».

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АПРОБАЦІЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кваліфікаційну наукову працю обговорено на засіданнях кафедри скрипки. Матеріали дослідження представлені в доповідях на міжнародних науково-практичних конференціях та Всеукраїнському конкурсі науково-творчих презентацій. Виконано три концертні програми.

1. Потенціал застосування досягнень психології у музично-виконавському мистецтві. Восьмий міжнародний науковий форум «Музикознавчий універсум молодих», лютий 27-березень 1, 2023, Львів.
2. Комуникативні особливості камерно-ансамблевого виконавства. XIX Міжнародна науково-практична конференція «Actual methods of development of science and education» May 15-17, 2023, Boston, USA. С. 29-32.
3. «Я-концепція» як виявлення композиторської ментальності в камерно-інструментальній музиці. The XXVII International Scientific and Practical Conference «Current, modern and new ways of improving scientific solutions», July 10-12, 2023, Florence, Italy. С. 10-13.

4. Ансамблева «Я-концепція» виконання на прикладі сонати Фазіла Сея №1. Диплом III ступеня та Диплом «За найкреативнішу тему дослідження» на Другому Всеукраїнському конкурсі науково-творчих презентацій ім. І. Полусмяк, травень 1-3, 2024, Харків.

АПРОБАЦІЯ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ В КОНЦЕРТАХ, ВИКОНАНО ТАКІ ПРОГРАМИ:

1. Концерт у малій залі ЛНМА ім. М. В. Лисенка

11.04.23.

Програма:

В. Косенко Соната для скрипки та фортепіано ор. 18. І. Падеревський Соната для скрипки та фортепіано ор. 13. Виконавці: Борис Коблик (скрипка), Єва Куліковська (фортепіано). Посилання на концерт: <https://youtu.be/yOWr21XDG9k?si=cykFkH5403MsAAJz>

2. Концерт у малій залі ЛНМА ім. М. В. Лисенка

27.06.23.

Програма:

Б. Лятошинський Соната для скрипки та фортепіано ор. 19. В. Сильвестров Соната для скрипки та фортепіано «*Post Scriptum*». Виконавці: Борис Коблик (скрипка), Єва Куліковська (фортепіано). Посилання на концерт: https://youtu.be/_vs-7iGxjT0?si=58xdpIwDI-OXbyTn

3. Концерт у малій залі ЛНМА ім. М. В. Лисенка

10.04.24.

Програма:

К. Пендерецький Соната для скрипки та фортепіано № 1 ор. В. Бібік Соната для скрипки та фортепіано № 1 ор. 24. Ф. Сей Соната для скрипки та фортепіано № 1. Виконавці: Борис Коблик (скрипка), Єва Куліковська (фортепіано). Посилання на концерт: <https://youtu.be/sfqO-8pc0uo>